

Vážení čtenáři,

v minulém čísle Správního práva jsme věnovali určitý prostor tematické nečinnosti ve veřejné správě. K této problematice se dozajista budou někteří autoři vracet i v budoucnu a v našem časopise jim k tomu rádi poskytneme prostor. Stejně jako k související problematice nepřiměřených průtahů řízení (jež ostatně mají přímý dopad na činnost Evropského soudního dvora), ke které Vám přinášíme následující překlad Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy.

red.

Doporučení CM/Rec(2010)3 Výboru ministrů členským státům o účinných právních prostředcích nápravy nepřiměřených průtahů řízení

(Přijaté Výborem ministrů dne 24. února 2010 na 1077. zasedání delegátů ministrů)

Výbor ministrů na základě článku 15.b Statutu Rady Evropy, připomíná si skutečnost, že hlavy států a vlád členských států Rady Evropy při jejich setkání na Třetím summitu ve Varšavě, který se konal ve dnech 16. a 17. května 2005, vyjádřily své rozhodnutí zajistit, aby každý, kdo má hájitelnou stížnost na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (ETS č. 5 – dále jen „Úmluva“) měl účinný vnitrostátní právní prostředek nápravy; připomíná si Doporučení Rec(2004)6 Výboru ministrů členským státům o zdokonalování vnitrostátních právních prostředků nápravy a zamýšleje na něm stavět tím, že dá členským státům praktické rady ve specifickém kontextu nepřiměřeně dlouhých řízení; připomíná si dále Prohlášení Výboru ministrů o opatřeních k posílení implementace Evropské úmluvy o lidských právech na národní a evropské úrovni (přijaté dne 19. května 2006 na jeho 116. zasedání); vítáje práci orgánů Rady Evropy, zejména Evropské komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise) a Evropské komise pro účinnost spravedlnosti; zdůrazňuje závazky vyplývající vysokým smluvním stranám z Úmluvy zajistit každému, na koho se vztahuje pravomoc jejich orgánů, práva a svobody chráněné Úmluvou, a to včetně práva na soudní řízení, které proběhne v přiměřeném čase, jak je obsaženo v článku 6.1, a práva na účinný opravný prostředek uvedeného v článku 13; připomíná, že judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“), především jeho „pilotní rozsudky“, poskytují členským státům v tomto směru důležité rady a pokyny; znovu zdůrazňuje, že nepřiměřené průtahy při výkonu spravedlnosti jsou vážným nebezpečím, ohrožujícím především důvěru v právo a přístup k soudům; znepokojen, že nepřiměřená délka řízení, často zapříčiněná systémovými problémy, je v žalobách podaných Soudem daleko nejčastěji zmiňovaným nedostatkem, a že proto představuje okamžitou hrozbu efektivitě Soudu, a tudíž systému ochrany lidských práv založenému na Úmluvě; přesvědčen, že přijetí opatření proti nepřiměřené délce řízení v souladu s principem subsidiarity přispěje k posílení ochrany lidských práv v členských státech a k uchování účinnosti systému založeného Úmluvou tím, že pomůže snížit počet žalob podávaných k Soudu,

doporučuje, aby vlády členských států:

1. přijaly nezbytné kroky k tomu, aby všechna stadia vnitrostátních řízení, ve kterých se rozhoduje o občanských právech, závazcích nebo o jakémkoli trestním obvinění, bez ohledu na jejich vnitrostátní charakteristiku, proběhla v přiměřeném čase;
2. za tímto účelem vytvořily mechanismy, které budou identifikovat řízení, u nichž hrozí, že budou trvat nepřiměřeně dlouho, a rovněž stanoví zásadní důvody těchto průtahů, přičemž zároveň povedou k předcházení budoucích porušení tohoto článku;
3. si uvědomily, že když nepřiměřenou délku řízení způsobuje základní systémový problém, je nezbytné přijmout opatření k řešení tohoto problému, stejně jako jeho dopadů v individuálních případech;
4. zajistily, aby byly k dispozici prostředky k urychlení řízení, u kterých hrozí, že se stanou příliš dlouhými, aby se průtahům předešlo;
5. přijaly nezbytné kroky k tomu, aby pro všechny hájitelné stížnosti na porušení práva na spravedlivý proces v přiměřené lhůtě existovaly účinné prostředky nápravy u vnitrostátních orgánů;
6. přesvědčily se, že tyto opravné prostředky existují pro všechny fáze řízení, v nichž může být rozhodnuto o občanských právech a povinnostech nebo o jakémkoli trestním obvinění;
7. za tímto účelem, jestliže dojde k situaci, že řízení budou nepřiměřeně dlouhá, zaručily, že bude porušení práva uznáno buď výslovně přesně, nebo bude uznána podstata porušení a dále zaručily že:
  - a. kde to bude možné, bude řízení urychleno; nebo
  - b. dotčenému účastníku řízení bude vyplaceno odškodné za utrpenou újmu; nebo, nejlépe,
  - c. bude počítáno s kombinací obou těchto prostředků;
8. zaručily, že žádosti o urychlení řízení nebo o odškodnění budou příslušné orgány vyřizovat rychle a že tyto žádosti budou představovat účinný, přiměřený a přístupný prostředek nápravy;
9. zaručily, že výše kompenzace, která bude moci být přiznána, bude přiměřená a v souladu s judikaturou Soudu, a uznaly v tomto kontextu silnou, avšak vyvratitelnou domněnku, že nepřiměřeně dlouhé řízení je příčinou nepeněžitých škod;
10. zvážily pro trestní nebo správní řízení, která trvají příliš dlouho, zvláštní formy nepeněžitého odškodnění, například snížení sankce nebo zastavení řízení, kde to bude vhodné;
11. kde to bude vhodné, připustily retroaktivní účinek nových právních prostředků ochrany proti průtahům v řízení tak, aby se předmět žalob podaných u Soudu vyřešil na národní úrovni;
12. inspirovaly se při implementaci ustanovení tohoto doporučení v Pokynech pro správný úřední postup,^{*)} které jsou vydány spolu s tímto doporučením, a přijaly za své rady v nich obsažené, a za tímto účelem zajistily, aby text tohoto doporučení a Pokynů pro správný úřední postup byly publikovány a rozšířeny, pokud to bude třeba v jazyce(-ích) dané země, tak aby byly dostatečně známé a vnitrostátní orgány jim mohly věnovat pozornost.

Jana Jandarová

---

^{*)} *poz. red.* – v některém z dalších čísel Správního práva se budeme těmito Pokyny zabývat.